

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 309/2025-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu podpredsedníčky Okresného súdu Trnava vo veci sp. zn. Spr 20/25 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. apríla 2025 sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s jeho základným právom na súdnu ochranu zaručeným čl. 46 ods. 1 ústavy postupom podpredsedníčky okresného súdu pri vybavovaní jeho sťažnosti na postup súdu podanej podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“). Navrhuje, aby ústavný súd odpoveď podpredsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr 20/25 zo 17. februára 2025 zrušil a vec vrátil na ďalší postup. Žiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ bol k 6. decembru 2018 právoplatne uznaný vinným zo spáchania zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1, 3 písm. b) a ods. 4 písm. b) s použitím § 138 písm. e) Trestného zákona v znení účinnom do 31. júla 2019, ako aj prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona. Za to mu bol uložený ďalší úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov nepodmienečne.

3. Sťažovateľ sa obrátil na okresný súd so žiadosťou z 2. septembra 2024 doplnenou 14. októbra 2024, ktorou žiadal využitie postupu podľa § 405a Trestného poriadku, pretože bol presvedčený, že z dôvodu zmeny určovania škody ako kvalifikačného znaku trestného činu zanikla trestnosť činu, za ktorý bol odsúdený, a to v časti zločinu krádeže. Okresný súd mu v oznámení z 22. októbra 2024 uviedol, že v jeho trestnej veci nebola rozhodujúca výška škody, ale skutočnosť, že skutok bol spáchaný vlámaním. Preto trestnosť činu nezanikla a nebol dôvod na postup podľa § 405a Trestného poriadku.

4. Sťažovateľ sa 15. novembra 2024 opätovne obrátil na okresný súd so žiadosťou o preskúmanie rozhodnutia v dôsledku zmeny zákona. Na to mu okresný súd v odpovedi z 5. decembra 2024 zopakoval, že skutok, za ktorý bol právoplatne odsúdený, je aj v podmienkach novoúčinnnej úpravy v Trestnom zákone stále kvalifikovaný ako trestný čin. Okresný súd ho upozornil, že na ďalšie rovnaké návrhy už nebude odpovedať.

5. Sťažovateľ podal 9. januára 2025 sťažnosť na postup súdu podľa zákona č. 757/2004 Z. z. V odpovedi sp. zn. Spr 20/25 zo 17. februára 2025 podpredsedníčka okresného súdu uviedla, že zákon pri neaplikovaní § 405a a nasl. Trestného poriadku nepredpisuje formu vybavenia žiadosti, a preto okresný súd nemusel rozhodovať uznesením. Okrem toho Trestný poriadok ani neumožňuje podať v tejto veci návrh odsúdeného na súd, keďže súd preskúmava postup v zmysle predmetných ustanovení *ex offio*, a nie na návrh odsúdeného. Podpredsedníčka okresného súdu nezistila prietahy v konaní spôsobené sudcom alebo súdnym úradníkom, ich nesprávny postup alebo porušenie zásad dôstojnosti súdneho konania, preto vyhodnotila sťažovateľovu sťažnosť na postup súdu ako neopodstatnenú a nedôvodnú.

III.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ kritizuje okresný súd za to, že v odpovediach na jeho žiadosti o postup podľa § 405a Trestného poriadku nereflektoval na argumenty, podľa ktorých po novele Trestného zákona účinnnej od 6. augusta 2024 už sťažovateľov skutok nespĺňa kvalifikačnú podmienku výšky škody. Okresný súd svoje závery založil na právnej kvalifikácii, ktoré nevyplýva z odsudzujúceho rozsudku v sťažovateľovej veci.

7. Voči vybaveniu sťažnosti na postup súdu sťažovateľ namieta, že konštatovanie podpredsedníčky okresného súdu, podľa ktorého zákon nepredpisuje formu vybavenia žiadosti na postup podľa § 405a Trestného poriadku, nie je súladné s § 405d ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého na vyhotovenie rozhodnutia, jeho doručenie, opravný prostriedok proti rozhodnutiu, opravu rozhodnutia podľa tohto dielu sa primerane použijú ustanovenia o rozsudku a o uznesení, ak v tomto diele nie je ustanovené inak.

8. Podľa sťažovateľa nemožno akceptovať ani záver, podľa ktorého súd podľa § 405a Trestného poriadku postupuje *ex offio*. Uvedený záver „úplne vylučuje možnosť právnych omylov v podobe prehliadnutia relevantných skutočností zo strany súdov“ a „nepripúšťa právnu diskusiu, kedy žiadateľom neposkytuje vyčerpávajúce vysvetlenie a právo na opravný prostriedok“.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že sťažovateľ za zásah do jeho práv označil postup („konanie“) okresného súdu „o *mojej žiadosti o preskúmanie rozhodnutia z dôvodu zmeny zákona, označenej aj ako sťažnosť na postup súdu*“. Zo sťažnostného petitu tak vyplýva rozpor spočívajúci v tom, že sťažovateľ zmiešava postup trestného súdu podľa § 405a a nasledujúcich Trestného poriadku na jednej strane a sťažnosť na postup súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. na strane druhej. Oba uvedené procesné inštitúty majú vlastnú a nezameniteľnú účelovú orientáciu. Predmetný nedostatok však nebol prekážkou predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti. Ústavný súd by totiž meritorne za žiadnych okolností nemohol preskúmať odpovede okresného súdu na sťažovateľove žiadosti o postup podľa § 405a Trestného poriadku, keďže ústavná sťažnosť bola podaná na prepravu 17. apríla 2025, kým predmetné odpovede boli sťažovateľovi doručené najneskôr začiatkom januára 2025. V dôsledku toho je zjavné, že ústavná sťažnosť, pokiaľ by ju sťažovateľ zamýšľal podať proti odpovediam okresného súdu z 22. októbra 2024 a 5. decembra 2024, by bola podaná zjavne po uplynutí neodpušiteľnej zákonnej lehoty dvoch mesiacov vyplývajúcej z § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Z uvedeného dôvodu nebolo potrebné sťažovateľa vyzývať na odstránenie naznačeného nedostatku formulácie jeho návrhu na rozhodnutie vo veci samej. Z rovnakého dôvodu zároveň ústavný súd mohol ustáliť ako zásah, proti ktorému je ústavná sťažnosť podaná, odpoveď podpredsedníčky okresného súdu na sťažovateľovu sťažnosť na postup súdu podanú podľa zákona č. 757/2004 Z. z. V prípade tohto zásahu je ústavná sťažnosť podaná včas.

10. Ústavný súd upozorňuje, že sťažnosť na postup súdu, resp. proces jej vybavovania, sú určené na ochranu sťažovateľa proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov alebo porušovaniu zásad dôstojnosti súdneho konania sudcami, súdnymi úradníkmi alebo zamestnancami súdu, ktorí plnia úlohy pri výkone súdnictva. V rámci vybavovania sťažnosti na postup súdu preto podpredsedníčka okresného súdu nedisponovala právomocou rozhodovať o tom, či v sťažovateľovom prípade zanikla trestnosť jeho činu s následkom povinného prieskumu právoplatného rozhodnutia v sťažovateľovej trestnej veci podľa § 405a a nasledujúcich Trestného poriadku.

11. Povinnosťou podpredsedníčky okresného súdu bolo iba overenie, či na podklade dvoch sťažovateľových žiadostí bol okresný súd povinný o nich formálnym spôsobom konať a rozhodnúť. Ak by totiž takúto povinnosť Trestný poriadok okresnému súdu ukladal, potom by nečinnosť okresného súdu mohla mať za následok porušovanie sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

12. Závery, na podklade ktorých podpredsedníčka okresného súdu konštatovala nedôvodnosť a neopodstatnenosť sťažovateľovej sťažnosti na postup súdu, považuje ústavný súd za korektné a ústavne plne udržateľné. Dikcia ani systematický výklad § 405a až § 405d Trestného poriadku neumožňujú iný záver než ten, ku ktorému dospela podpredsedníčka okresného súdu. Postup podľa zmienených ustanovení Trestného poriadku nie je viazaný na dispozičný procesný úkon dotknutej osoby (odsúdeného), ale realizuje sa *ex officio*, a preto nebolo povinnosťou okresného súdu vo veci rozhodnúť formalizovaným spôsobom. Ak sťažovateľ odkazuje na § 405d ods. 1 Trestného

poriadku, ústavný súd upozorňuje, že uplatnenie uvedeného ustanovenia prichádza do úvahy len v prípade, ak pri *ex officio* vykonávanom prieskume dospeje konajúci súd k záveru, že v dôsledku zmeny zákona zanikla trestnosť činu. Trestný poriadok mlčí o akomkoľvek rozhodovaní súdu v prípade, ak dospeje k záveru, že zmena zákona nemala za následok zánik trestnosti činu, za ktorý bol odsúdenému uložený dosiaľ nevykonaný trest. To má v spojení s výlučne oficióznou povahou prieskumu za následok, že je ústavne udržateľným záver, podľa ktorého nie je povinnosťou súdu negatívne rozhodnúť po prieskume rozhodnutia v dôsledku zmeny zákona. Preto skutočnosť, že odsúdený nie je súdom upovedomený o tom, že prieskum podľa uvedených ustanovení Trestného poriadku prebieha alebo prebehol, nemá za následok nečinnosť a z nej vyplývajúce porušovanie základného práva odsúdeného na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov za podmienky, že zmena zákona zánik trestnosti činu nevyvolala. Ak napriek oficióznej povahe prieskumu odsúdený podá žiadosť o jeho vykonanie, nie je povinnosťou súdu reagovať konkrétnym spôsobom, pretože Trestný poriadok takúto právomoc súdu nepriznáva. Ak súd napriek tomu odpovie, ide výlučne o prejav snahy o efektívnosť poskytovania súdnej ochrany, aby odsúdený zbytočne nevyvolával ďalšie prieskumné a rozhodovacie postupy, v ktorých mu napokon bude potvrdené, že úplná pasivita súdu nie je protiprávna.

13. Právna ochrana, ktorú podpredsedníčka okresného súdu sťažovateľovi vybavením jeho sťažnosti na postup súdu poskytla, preto spĺňa ústavné požiadavky vyplývajúce zo základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy. Rešpektovala totiž účel sťažnosti na postup súdu vyplývajúci z § 62 a nasledujúcich zákona č. 757/2004 Z. z. a bola založená na ústavne konformnom výkladu a uplatnení § 405a a nasledujúcich Trestného poriadku. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (bod 1 výroku tohto uznesenia).

14. Ústavný súd môže podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. napr. I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2025

Robert Šorl
predseda senátu